

Voorbereiding 22.5: Een gescheurd koninkrijk

Schriftgedeelte | Kerntekst

1 Koningen 11 | 1 Koningen 11:13

Thema

Vrouwen en afgoden van Salomo. De gevolgen hiervan, scheuring van het rijk en vijanden.

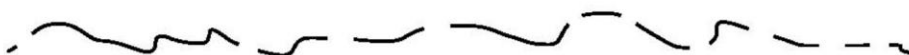
Exegese

1 Koningen 11

Inleiding

De boeken van de Koningen nemen ons mee naar de geschiedenissen van de koningen van Juda en Israël. De geschiedenissen die daarin beschreven worden, beslaan een periode van ongeveer 400 jaar. De boeken van de Koningen zijn waarschijnlijk geschreven in de ballingschap, zo tussen 560 en 538 voor Christus. Er zijn twee koningen die niet in deze boeken beschreven worden, namelijk Saul en David (behalve in 1 Koningen 1 en 2). Dat de schrijver van de Koningen begint bij Salomo heeft te maken met het doel van het boek. Het Koningenboek wil ons een antwoord geven op de vraag waarom het volk van God door zo'n vreselijk lot als de ballingschap is getroffen. Het wordt duidelijk dat dit komt door afgoderij en dat deze afgoderij bij Salomo is begonnen en van kwaad tot erger ging. Dit verklaart de inzet van de schrijver bij Salomo. Ondanks de oordelen van God heeft de schrijver ook oog voor de beloften van God. Er zal altijd iemand van het huis van David op de troon blijven zitten (1 Koningen 9:5). De schrijver is bij de beschrijving van een koning niet erg geïnteresseerd in zijn militaire of politieke prestaties, maar vooral in wat iemands optreden als koning op godsdienstig vlak heeft bereikt. In 1 Koningen 11 bevinden we ons in de laatste fase van het leven van koning Salomo. In de hoofdstukken daarvoor zijn de bouw en inwijding van de tempel en Salomo's rijkdom aan goud en militaire kracht ter sprake gekomen.

Vers 1-3 Nu wordt Salomo's bezit aan vrouwen meegedeeld. Hij had er veel, wel duizend en overal vandaan. Naast zijn Egyptische vrouw had hij vrouwen uit Moab, uit Ammon, uit Edom, uit Sidon en uit Hatti. Over deze volken had de HEERE nu juist gezegd dat de Israëlieten daar niet mee mochten trouwen. Als reden daarvoor werd gegeven de verleiding tot afgoderij. Aan zulke vrouwen hing Salomo met zijn hart. Zij hadden enorm veel invloed op hem.

Vers 4 Als Salomo ouder wordt, weten zijn vrouwen hem tot afgoderij te verleiden. In vergelijking met zijn vader David is Salomo de mindere, omdat hij niet voldoet aan de voorwaarde die de HEERE hem had gesteld, zoals David wél had gedaan (1 Koningen 9:4).

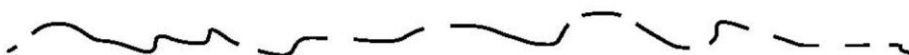
Vers 5-8 Hier volgt een opsomming van de afgoden waar Salomo achteraan ging (dat is sterker dan dienen). Astoreth is een opzettelijke verdraaiing van Astarte zodat de klinkers van het Hebreeuwse woord 'schande' erin voorkwamen. Astarte is de godheid van de Sidoniërs die de planeet Venus vereerden, en Milkom de godheid van de Ammonieten. Daarmee deed Salomo wat slecht was in de ogen van de HEERE. Hij volhardde niet om de HEERE alléén te dienen, zoals David gedaan had. Salomo bouwde offerplaatsen voor Kamos, de godheid van de Moabieten en voor Moloch, de godheid van de Ammonieten. Moloch kan te maken hebben gehad met rituelen rondom de dood en voorouderverering. De Koningenschrijver betitelt het als afschuwelijk! Voor al zijn uitheemse vrouwen bouwt Salomo zulke offerplaatsen zodat ze ook zelf kunnen offeren.

Vers 9-10 Vanwege de afgoderij van Salomo wordt de HEERE toornig op hem. Hij had zijn hart afgewend van de HEERE die hem nota bene twee keer verschenen was. In deze verschijningen (1 Koningen 3:5-15 en 9:1-9) had de HEERE hem gewaarschuwd om Hem alleen na te volgen. De HEERE had het al lang door dat Salomo de verkeerde kant op ging. Dat bleek uit zijn huwelijkspartner(s), zijn verzameling paarden en de prioriteit die hij gaf aan het bouwen van zijn eigen huis voordat Gods huis klaar was. Niet ineens, maar zo langzamerhand deed Salomo steeds meer wat hij niet mocht doen.

Vers 11-13 De HEERE kondigt Zijn straf aan Salomo aan. Salomo heeft het verbond niet in acht genomen. De scheuring van het rijk zal dus niet plaatsvinden omdat de HEERE heeft gefaald, maar omdat Salomo heeft gefaald. De HEERE zal het koninkrijk aan Salomo's dienaar geven. Wat een vernedering voor Salomo dat een ondergeschikte gaat regeren. Met deze scheuring komt er verwijdering tussen Salomo en Israël en dat wordt in het vervolg duidelijk door opstand van verschillende kanten. De straf aan Salomo wordt wel beperkt, omwille van zijn vader David. Ten eerste zal het niet gebeuren in Salomo's dagen en ten tweede zal er nog één stam onder de regering van Salomo's nakomelingen blijven.

Vers 14 Een van de tegenstanders van Salomo was Hadad, een man uit het koninklijk geslacht van Edom.

Vers 15-22 Deze verzen vertellen een vroegere geschiedenis over het optreden van David en Joab in Edom, die duidelijk maakt waarom Hadad een tegenstander van Salomo was. Blijkbaar kan een ruzie generaties meegaan. Joab roeide alle mannen in Edom uit, maar de jonge Hadad wist te ontkomen. Hij woonde een tijd lang in Egypte, was goed bevriend met

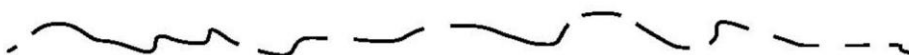
de Farao en trouwde daar zelfs met de zus van de koningin. Hij had het erg goed in Egypte en kreeg veel rijkdom. Toen Hadad hoorde dat David en Joab gestorven waren, wilde hij direct terug naar Edom. Waarom? Hij had het toch goed in Egypte? Wat wilde hij in Edom gaan doen? Hij had vast geen goede bedoelingen.

Vers 23-24 Een andere tegenstander van Salomo was Rezon. Rezon was een dienaar van de koning van Zoba, maar hij wist te ontvluchten toen zijn heer een nederlaag leed tegen koning David. Hij wist bendeleider te worden en veroverde de stad Damascus die bij Israël behoorde.

Vers 25 Van daaruit wist Rezon Israël veel schade toe te brengen. Ook Hadad bracht Israël veel schade toe.

Vers 26-30 De derde vijand van Salomo is Jerobeam, iemand uit het eigen volk. Dit was in het oordeel aan Salomo reeds gezegd (vers. 11). De reden voor de opstand van Jerobeam was als volgt: Jerobeam was een harde en efficiënte werker, en dat zag koning Salomo. Daarom stelde hij Jerobeam aan als opzichter. Jerobeams inspanning wordt dus beloond (vgl. Efeze 6:8). Als Jerobeam op reis gaat en net buiten de stad Jeruzalem komt, ontmoet hij de profeet Ahia. De profeet houdt Jerobeam tegen, en dan volgt er een symbolische profetie.

Vers 31-39 Ahia scheurt zijn nieuwe mantel in twaalf stukken, en zegt tegen Jerobeam: Pak er tien stukken van voor jezelf. Dan spreekt Ahia namens de HEERE. De HEERE zegt: 'Ik ga het koninkrijk uit de hand van Salomo scheuren en zal jou tien stammen geven. Eén stam blijft voor Salomo, vanwege Mijn belofte aan David en over Jeruzalem.' De rekensom lijkt niet helemaal te kloppen. Van de twaalf stammen moet Jerobeam er tien uitkiezen, zodat er nog twee overblijven. Dat er gesproken wordt over één stam waarover het geslacht van David zal regeren kan zijn omdat de stam Benjamin bij Juda, dat is Jeruzalem, werd gerekend. Zie ook 1 Koningen 12:21. In ieder geval is het tien tegen één. 'Ze hebben afgoderij bedreven en daarmee het verbond ontheiligd.' Er wordt gesproken over 'ze'. Blijkbaar deed het volk mee aan de afgoderij. 'Daarom straf Ik hen. Het zal echter nog niet gebeuren tijdens Salomo's leven, maar daarna. Denk er goed om: Eén stam blijft voor hem en ook Jeruzalem, omdat Ik dat aan David beloofd heb. Er blijft altijd een lamp voor David in Jeruzalem.' De lamp is een symbolische verwijzing. Het huis van David is net als de lamp in de tempel. Die blijft altijd branden. Eeuwen later schijnt de lamp nog (Lukas 2:32). 'Jou, Jerobeam, neem Ik om koning te zijn over Israël (de tien stammen). Als je doet wat Ik van je vraag, geef Ik je een blijvend koningshuis. Om dat te bereiken zal Ik het nageslacht van David vernederen, maar dit duurt niet voor altijd.' Net als voor Salomo, wordt ook voor Jerobeam David tot een voorbeeld gesteld. Dat het koningshuis van David

niet altijd vernederd blijft, geeft een toekomstperspectief waarin er weer een koning van Davids huis over héél Israël zal regeren (Hizkia en Josia).

Vers 40-43 Salomo komt de ambities van Jerobeam te weten en wil hem dan doden. Jerobeam vlucht echter naar Egypte en blijft daar tot Salomo sterft. De Koningenschrijver verwijst voor de verdere geschiedenis van Salomo naar het boek met de titel 'De geschiedenis van Salomo'. Dit boek kennen wij niet, maar ongetwijfeld heeft de schrijver van de Koningenboeken gebruik gemaakt van dit boek. De tijd dat Salomo over heel Israël regeerde was, net als van David, 40 jaar. Het getal 40 heeft meer betekenis dan alleen maar 40 jaar. Het staat symbool voor een periode waarin God een mens beproeft om te zien of hij aan zijn verantwoordelijkheid voldoet. Tegelijk is het ook een tijd van leren en opgevoed worden door de HEERE omdat wij alleen dankzij genade verantwoordelijk kunnen leven (denk aan de opdracht voor Salomo in 1 Koningen 9:4 en zijn gebed in 3:9). Daarna gaat Salomo te ruste bij zijn vaderen. Het te ruste gaan bij zijn vaderen betekent een begrafenis in een graftombe die voorzien was van meerdere kamers en was uitgehouwen in de rotsen. Waarschijnlijk werd het als familiegraf gebruikt. Zoon Rehabeam volgt Salomo op als koning, met de spanning van een komende scheuring van het rijk.

Geloofsleer

NGB art. 36	Goddelijke plicht als koning
DL 5, 15	Volharding der heiligen
HC vraag 94	Het eerste gebod
HC vraag 95	Afgoderij
HC vraag 122	Uw Naam worde geheiligd

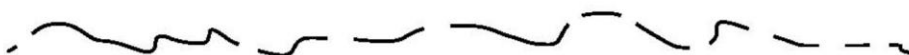
Gebedspunten

- Vernieuwing door Gods Geest
- Vergeving van zonden
- Door Gods Geest bewaring voor zonden
- Strijd van het geloof tegen vijanden

Psalm- en liedlijst

Maak een keuze uit de volgende psalmen en liederen:

Psalm 25:5	Lout're goedheid, liefdekoorden
Psalm 32:5	Wil toch niet stug, gelijk een paard, weerstreven
Psalm 81:10	Eert geen uitlands god
Psalm 89:13	Ik zal de heerschappij doen duren bij zijn zaad
Psalm 89:14	Dan zal Ik hen, die dwaas en wreev'lig overtreên
Psalm 99:1	God, de HEER', regeert

Psalm 119:53   Uw Woord is mij een lamp voor mijne voet
Psalm 132:11   Daar zal Ik David, door Mijn kracht
Psalm. 139:14   Doorgrond m', en ken mijn hart, o HEER'
Tien geboden:2   Ik ben de HEER', uw God en Koning
Gebed des Heeren:7   Leid ons in geen verzoeking ooit

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God
Vaste rots van mijn behoud
Beveel gerust uw wegen
Wat de toekomst brengen moge

Introductie op de vertelling

Neem een mooie knikker mee, ingepakt in één laagje zwart papier. Vraag aan de kinderen of ze nu kunnen zien wat erin zit. Dat gaat niet, omdat het ingepakt is.

Neem meer zwart papier mee, lijm of iets anders plakkerigs, en watten. Hoe kan dit een grote bal worden? Laat de kinderen met ideeën komen en dit doen. Bijv. nog meer papier eromeen wikkelen, door lijm o.i.d. rollen en dan papier of watten eraan kleven.

Zo is het nu ook met de zonde. Het begint vaak klein. Het maakt je vuil. Van de ene zonde komt vaak de andere zonde, zodat het steeds groter wordt. Je wordt dan steeds vuiler.

Aan het einde van het verhaal wil ik op dit voorbeeld terugkomen met jullie.

